

21.5.2004

Opetusministeriö
Opetushallitus

OPETUSHALLITUKSEN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2003

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa Opetushallituksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2003 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä opetusministeriölle että Opetushallitukselle. Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Juha Kekkonen ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula. Tarkastukseen sisältyneen ESR-rahoitusta koskevien tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja, JHTT Klaus Krokfors ja sitä on valvonut tarkastusneuvos, JHTT Erkki Mäki-Ranta. Tarkastukseen sisältyneen järjestelmätarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Raija Holopainen ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Opetushallituksen tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja laskelmien tarkastelu

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olenmaisilta osin oikein.

Tilinpäätöslaskelmat, jotka koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta, on tarkastuksessa todettu laadituiksi säännösten mukaisesti.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus ja maksullisen toiminnan kannattavuustiedot

Tuloksellisuuden kuvauksen taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus-, ja suoritustietojen sekä kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa ja edellä mainittujen tietojen perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tarkastus ei ole kohdistunut tilinpäätöksen vaikuttavuustietoihin.

Tuloksellisuuden kuvauksessa esitetyt suoritustiedot ovat riittävät. Päämaksupisteen osalta esitetyt kustannustiedot ovat luotettavia ja riittäviä. Muiden maksupisteiden osalta tiedot ovat eivät ole riittävät, koska ne on esitetty menopohjaisina eikä myöskään vertailutietoja ole esitetty.

Kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty sekä koko tilivirastosta että erikseen päämaksupisteen ja oppilaitosryhmien osalta. Laskelmat ovat sekä luotettavia että riittäviä. Kuitenkin eräiltä osin laskelmien luotettavuutta heikentävät yksittäiset laskenta- ja esitystekniset virheet. Oppilaitosryhmien raportointia tulee kehittää siten, että laskelmat esitetään kolmelta vuodelta.

Vammaisten lasten oppilaitosten julkisoikeudellisia suoritteita koskevan asetuksen nojalla oppilaitosten tulee periä tarjoamistaan perusopetuslain 39 §:ssä tarkoitetuista erityisopetuksen tukitehtävistä muilta koulutuksen järjestäjiltä 50 % julkisoikeudellisista suoritteista perittävästä omakustannusarvon mukaisesta maksusta. Kustannusvastaavuuslaskelman mukaan oppilaitosten perimä osuus oli 42 %. Siten kustannusvastaavuuslaskelman osoittama alijäämä oli 58 % eli 0,3 M€ asetuksen sallimaa alijäämää suurempi.

Oppilaitosten tehtävä- tai tulosalueittaisten kustannustietojen tuottaminen edellyttää muun laskentatoimen kehittämistä talousarviolain 55 §:n vaatimustason mukaiseksi.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissä ja tarkastettu kirjanpidon ja muun laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä sekä hankintojen sisäisen valvonnan tarkastuksessa. Lisäksi jälkitarkastuksessa on rajatusti tarkastettu erästä kirjanpidon atk-järjestelmän esijärjestelmää ja kirjanpidon järjestelmää.

Menetelmäkuvausten tarkastuksen yhteydessä on tullut esiin eräitä puutteita, joiden osalta on syytä ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Hankintojen tarkastuksessa on tullut esiin merkittäviä puutteita, joiden suhteen on ryhdytty korjaaviin toimenpiteisiin. Opetushallituksen on syytä jatkaa hankintojen sisäisen valvonnan kehittämistä.

Tietojärjestelmien jälkitarkastuksen yhteydessä on tullut esiin joitakin puutteita, joiden korjaamisessa Opetushallitus on ilmoittanut ryhtyvänsä asioiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tilinpäätökseen sisältyvä talousarvioasetuksen 65 §:n edellyttämä selostus sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä valvontatoimen yleiskatsaus ovat puutteellisia. Mainitun selostuksen ja yleiskatsauksen sisältöä tulee kehittää.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

**ILMOITUSVELVOLLISUUS VALTIONTALOUDEN
TARKASTUSVIRASTOLLE**

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Opetushallituksen tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 16.8.2004 mennessä mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt muun laskentatoimen kehittämiseksi talousarvioasetuksen 55 §:n vaatimustasoja vastaavaksi ja oppilaitosten taloudellisuus- tai kustannuskehityksen esittämiseksi tilinpäätöksen tuloksellisuuden kuvauksessa.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Pitkänen

Ylitarkastaja

Juha Kekkonen

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriön kansliapäällikkö
Opetushallituksen pääjohtaja
Opetushallituksen johtokunnan jäsenet
Valtiokonttori